

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلغی (۳۵) غروشدرد .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلغی (۹) فراتقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع المحتویه قبول
اولنور . درج ایدیلیمه یازیلر
اعاده اولوغاز .

الکشاف

۱۳۳۰

دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لق مجموعه اسلامییه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۲۳۹

۸ جمادی الاولی ۱۳۳۱

پنجشنبه

۲۸ مارت ۱۳۲۹

جلد ۱۰

اخطارات

رساله مزدن آلدیغی کورتمک شرطیله
بتون یازیلر هر هانکی رغزته طرفندن
اقتباس اولونه بیاید .

§

مکتوبلرک ، امضالرک واضح و
اوقوناقلی اولسی و آبونه صره
نومروسی محتوی بولونسی لازمدرد .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرسارینک فرانسز ده یازلسی
رجا اولنور .

§

پاره کوندردلرکی زمان نه یه دائر اولدیغنک
واضحاً بیلدیرلسی رجا اولنور .

«ان فی ذلک لآیات لقوم یعقلون» [۹] «ان فی خلق السموات والارض و اختلاف الیل والنهار لآیات لاولی الالباب» [۱۰] «افلّم یرید لهم کم اهانکنا قبلهم من القرون یمشون فی مساکنهم ان فی ذلک لآیات لاولی النہی» [۱۱] «ان فی خلق السموات والارض و اختلاف الیل والنهار والفلک الّتی تجری فی البحر بما ینفع الناس و ما انزل الله من السماء من ماء فاحیایه الارض بعد موتها و بث فیها من کل دابة و تصریف الراح و السحاب المسخر بین السماء والارض لآیات لقوم یعقلون» [۱۲]

بو مآله وارد اولان آیات کریمه پک چوق اولدینی کبی بونلرک اکثریسی ده عالم طبعتمده ظاهر اولان قدرت فاطره ، اوراده تجلی ایدن حکم و اسرار وصف ایدلرکدن ، ام واقوامک احوالی بیان اولندقدن صوکره کتیرلمشدر .

شوراسی ده ظاهر درک : قرآن ده وارد اولان «الباب» دن ، «نہی» دن مقصوده عقل در . کذلک بو کبی موضعلر ده علم ، تفکرده پک چوق ذکر ایدلمکده در . حال بوک بن ، ملل سائر مه مخصوص اولان کتب مقدسه یی ده نظر تدقیق و مطالعه دن کچیردم . فقط اونلر ده بو کبی آیتلر هیهچ تصادف ایتمه دم . بر ملت که 'ونک کتابی بو کبی احکام عالیہ یی حاوی ، دینک اصلی بو علوی حقیقتلر ایله مالی در ؛ اوملتک اوهام و خرافات دن اک اوزاق بر ملت اولمسی ، حقایقه اک زیاده متمسک بولنمسی لازمدر . چونکه دینی ، کتابی بو کبی احکام ایله ملل اولان ملت ؛ کندیسنجه بقین حاصل اولوب قناعت کلدنجه هیهچ بر شیئی قبول ایتمز ، حقنمده براهین قاطعه اقامه ایدلمه یی شیلره قطعیا روی التفات کوسترمز . ایشته بونلر ایچون درک : مسلمانلق صافیت

[۹] «جناب حق ، کندیسنک یدتصرفنده اولوب ده ایسته دیک کبی تدویر ایتدیک کبجه یی ، کوندوزی ، کونشی ، قزی ، ییلدیزلری سزه مسخر ، سزه منقاد قیلدی . عقل سلیم صاحب اولوب ده دوشونلر ایچون بونده نه قدر آیتلر ، عبرتلر واردر . «سوره نحل . آیت : ۱۲

[۱۰] «کوکلرک ، یرلرک ، یرادیلشنده ؛ کبجه ایله کوندزک اختلاف ایدوب طور مسنده ارباب عقول ایچون - وحدانیت الهیه یی دلالت ایدن - نه قدر واضح دلیللر واردر . «سوره آل عمران . آیت : ۱۸۵

[۱۱] «کندیلرندن اول نه قدر ملتلر خاک هلاک سردیکمزی قرآن اونلره خبر و یروب اکلامادی ؟ شمدی اونلر ، هلاک ایتدیکمز کیمسه لرک یوردلرنده کزوب آثار هلاکریخی مشاهده ایدیورلر . بونده ارباب عقول ایچون شایان تفکر نه قدر علامتلر واردر . «سوره طه . آیت : ۱۲۷

[۱۲] «سموات و ارضک - عتول بشری فهم اسرارندن عاجز براق جق برطرزده - خلق و ایجادنده ؛ کبجه ایله کوندزک اختلاف و تعاقبنده ؛ ناسه منافع عظیمه یی اوله رق دریاده ، دکیزده جریان ایدوب کزن کیلرده ؛ سادن ذات اجل و اعلا حضرتلری یاغمور انزال ایدرک یری ، اولدکدن ، قورودقدن صوکره احیا ، اونک قوتی تجدیدایله هر تورلو حیوانات و نباتات ایله تزین ایتمه سننده ؛ روی زمینده هر نوع مخلوق بث و نشر ایلسنده ؛ روزکارلری جهات مختلفه دن اسدیرمکده ؛ یر ایله کوک آره سننده فرمان الهییه مسخر و منقاد اولان بلوطلری اقتضا ایدن محالره سوق ایلسنده ؛ ثقل ایدوب دوشونن قوم ایچون - وحدانیت الهیه یی دلالت ایدن - نه بویوک علامتلر ، نشانلر واردر . «سوره بقره . آیت : ۱۶۵

اولیه سی محافظه ایتدیک زمانلر مسلمانلر ده بویله ایدی . لکن ، وقتا که اصول تعلیم بوزلدی ، فساد یوز طوئدی ، جهالت غلبه ایتدی ، قرآن یالکز تغنی ایچون ، موسیقی دیکلر کبی دیکله مک ایچون اوقونور اولدی ، اونده اولان معانی دقیقه یی هیهچ کیمسه تدبر ایتمه مک ، هیهچ بر متفکر نظر اعتباره المامه باشلادی ؛ اوزماندن اعتباراً - کندیلرینه قومشو اولدیغمز ، کندیلرله اختلاط ایتدیکمز امتلر ده یرلشوب ده اونلرک محو و هلاکنی تسریع ایدن - اوهام و خرافات ، بزدن اول کچنلری نصل محو هجوم ایتدیلر . بو اوهام و خرافات ، بزدن اول کچنلری نصل محو و خراب ایتدی ، اونلری وادی خذلانه چکوب کتیردی ایسه بزیده اوله جه هلاک اوچور و ملرینه طوغری سور و کله یوب کتیردی . اونلرک عقلنه نصل تأثیر ایتدی ایسه بزمده عقول و مدارکزی موقع بالاتریندن درک یستی به ایندردی ؛ عقلک اولانجه مزیتتی محو واقفا ایتدی . بونک نتیجه سی اوله رق نظرلر ضعیفله دی ، افکارده کی نظام و انتظام مختل اولدی ، عمران و مدنیت سقوط ایدوب کیتدی .

نه قدر شایان تأسف که : بزه صوکره دن سرایت ایدن بومرض مزمنک ، بومقروپ اوردولرینک اصل صاحب لری بومرض مهلکدن شفایاب اولوب یاقه یی قورتاردقلری حالده بز حالا تخلیص کریبانه موفق اولامادق ؛ اونلرک عمران و مدنیتی آلابیلدیکنسه ترقی ایدرک انتظامه کیردیک حالده بز هیهچ بر شیئمزی اصلاح ایده رک بر دوره انتظامه کیرمک .

مترجی
آفسر کبلی احمد صمدی

فِقْهٌ وَقْفَتَاوِیٌّ

مخاربه :

بر محقق ایله مقلد آره سننده

۷

رحمت اسلامیه و اضرار

محقق سوزینک مابعدی

(۱۲) «دین ، ک اصول اساسیه سی ؛ عقائد صحیحه ، تهذیب اخلاق و ادب النفس ، رضای باری به موافق دوشه جک طرزده - جناب حَقْک بیلدردیک - عبادات ایله حفظ دماء ، حفظ اعراض ، حفظ اموال کبی بین الناس جریان ایده جک اولان معاملاته تعلق ایدن قواعد عمومیه دن عبارتدر . حال بوک : بواصول و قواعدک هدی زمان پیغمبر (ص.ع) ده اکمال ایدلمشدی ؛ بونک ایچوندرک «حجة الوداع» ده «الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا» آیت کریمه سی نازل اولدی .

هله عقائد ایله عبادات قطعاً زیاده و نقصان قبول ایتمه یه جک درجه ده اتمام ایدلرکندن هر کیم بو خصوصده برشی زیاده ، یا خود نقصان ایدرسه او کیمسه یه مسلمانلغی تغیر ایدرک بشقه بر دین احداث ایدیور نظر ایله باقیلیر .

حضرت عمر «ان الناس قد استعجلوا فی امرکانت لهم فیہ اناة فلو امضیناه عایهم فامضاء» بیورہرق بونک خلافتی التزام ایلش، یعنی اوج طلاق صایمشدی. بونک خلافتہ اولہرق حضرت پیغمبر (ص.ع) دن صادر اولان حکمده شو صورتہ بیان ایدیلور: «بیہیقنیک اخراجہ کورہ ابن عباس دیورک: رکانہ زوجہ-نی بر مجلسده اوج دفعہ تطلیق ایلوب بونک اوزرینہ بک زیاده محزون اولمشدی. رکانہ پیغمبر صوردی: - فصل تطلیق ایتدک؟ - اوج دفعہ. - بر مجلسده می؟ - اوت! - اویله ایسه بر کرہ تطلیق ایتمشک دیمکدر، بناء علیہ ایسترسک. جوع ایدہ بیلیرسک. بونک اوزرینہ رکانہ تکرار رجوع ایتدی. «بو بابدہ ذکر ایدایہجک شواہد بک چوقدر.

ایشتہ خفیلر بونلری ملاحظہ ایدہرک قیاس جلی بی خبر واحدہ تقدیم ایتدیلر. خفیلرک استحسان نامی وردکاری رأی ده کندی عندلرندہ قیاسہ مقدم در. ذاتاً، استحسان؛ کندیسنده امتک مصلحت ومنفعتی نابت اولان شی دیمکدر. بن بویله اکلا یورم. مع هذا فقہای حنفیہ نیک متأخرلری بوکا «قیاس خفی» عنوانی ویریورلرک: بوندن مقصدلری کرک محدثین، کرک علمای سائرہ طرفندن «کندیگزدن دینہ بر اصل، بر رکن زیاده ایتدیگز، رأی سفته تقدیم ایتدیگز، دیہ علیہارندہ وقوع بولان طعن وتشنیعدن قورتولمقدرد، یوقسہ حقیقہ قیاس اولدینی ایچون دکلدرد. اگر حقیقہ قیاس اولسہ یدی محدثین، علما بونلرک اوزرینہ رأی ایله تشنیع ایتلردی. حال بوک علما ومحدثین طرفندن «کندی رأی خودکزی سنہ تقدیم ایدیورسکر، دیہ خفیلرہ قارشى بک چوق طعن وتشنیع یاغدیلمشدر. برده خفی اولان برشی قیاس جلی اوزرینہ تقدیم ایتک صحیح اولمازدی. مع هذا طعن وتشنیع دن قورتولمق ایچون بویله قاجہ ماق یولی آرایہ جقلرینہ حضرت عمرک عملی، صحابہ نیک ده اجازتی ایله احتجاج ایتسہلر دها آبی اولوردی.

[مقلد طرفندن ویریلن جواب کلہجک هفته]

احکام معاملاته کلنجہ: بوده دها اوزماندن اعتباراً تمام اولمشدی. چونکہ احکامده عدالتک، حقوندہ مساواتک وجوبی، بقی واعتدالتک، غش وخیانته تحریمی؛ بعض جرائم ایچونده لازم کلن حدودک تعیینی؛ قواعد مشورتک وضعی کی فضائل اصولک کافہسی شارع طرفندن تقریر ایدیلرک امور جزئیہده کی شیلرده اولوالامرہ - کہ مقتضای زمان امتہ اصاح اولان شئی بالمشاورہ تقریر ایدن اهل علم، اهل عدل دن اولملری شرعاً واجب اولان علما، رؤسا، حکام دن عبارتدر - تقویض ایدلمشدی. صحابہ کرام (ر.ض) حضراتی بوکی احکامی جناب پیغمبر طرفندن حقتده هیچ نص واقع اولمقیسزین اکلا یورلردی.

فصل کہ حدیث معاذده بونی تأیید ایتمکده در. معلومدرک: معاذ بن جبل یمنہ کوندیلیر ایکن حضرت فخر کائنات (ص.ع) طرفندن «اورادہ نہ ایله حکم ایدہ جکسک؟» دیہ وقوع بولان سؤالہ قرآنہ، حدیثہ باقارم؛ آنلرده بولہ مدیغ تقدیرده کندی رأیم ایله حکم ایدہرم، جوا بی ویرمش، علیہ الصلاة والسلام اقدمزده بونی تحسین ایلشدی. ایشتہ حدیث معاذ شورد: «انه علیہ السلام لما بعثہ الی الین قال له بم تقضی قال بکتاب اللہ قال فان لم تجد فی کتاب اللہ قال اقضی بسنة رسول اللہ قال فان لم تجد فیها قال اجتهد برأی فقال الحمد لله الذی وفق رسول رسولہ بما یرضی به رسولہ.»

حق نقل اولیورک: صحابہ کرام، برشیدہ امتک مصلحت ومنفعتی کوردکاری وقت همان اونکله - ولو کہ سنت متبعیہ مخالف بیله اولسہ - حکم ایدرلرمش. صحابہ نیک بوسورتہ حرکت ایتلرندن آکلا شیلدیورک: اصل اولان؛ احکامک جزئیات وفروعی ایله عمل ایتک دکل، بلکہ کندیسنده مصلحت ومنفعت بولنان شی ایله عمل ایتکدر. صحابہ کرام بونی بیلدکاری ایچون او یولده حرکت ایتشلردرد.

مسلم، ابوداود، نسائی، حاکم، بیہقی ابن عباسدن نقللا شویله روایت ایدیورلر: حضرت پیغمبر ایله ابوبکرک، ایکی سنہده عمرک خلافتی زمانده طلاق ثلاث بر طلاق حکمنده ایدی. حال بوک

اربیات:

مناجات

آقشام .. کایر اقلرہ ہپ سنبل نیاز؛
محزون باقیل زاهدلر ہپی اورده در.
ایرماقل یالاردن آقان یأس نغمہ ساز،
حاجات ایدن دوداقلرک اوستندہ طولانیلر.
کوی یولارندہ غشی ایدن آوارہ برحضور
احساس ایدر ملانی، آغلار لب حیات؛
کوکردہ شام السہسی بر خوش دعا اوقور،
دیگر براحتضار اونی آقشام وکائنات.

قویندہ مالکائہ آلامی سوسلہ بن
افتک شکستہ کلری نا کاه اولور تباہ.
ہپ سہریلیر محیطہ اوکادستہ حزن.
کریان باقیلرندہ یانار پنبہ برکنہ.

وادیلرک خیال ایله دولش فسوتی
کوللرده نوش ایدن قوغولر مست وناوان.
قورمش شب آلم کوک طاق سکوتی.
آلتندہ کولسکلر ہپ او، آقشامی کاربان.

مائی دوداقلرندہ ترنملر آغلایان
راکد صولر سواحل حاجتده لال ومست.
دوکش کبود وجہی امواجه آسمان،
صوک شعلہلر قامیشلرک آلتندہ ہپ شکست.

دیز اوستیز، باق ایشتہ بودرکاه سایہده،
آل آچدق عرش وفرشکہ غفران ورحم ایچین؛
هرشی نیاز ایدر بوحزین وقت کریہده؛
آچ بارکاه غفویکی ای رب حق ودین.

داغلر رکوع ایدر سکا، کولار نیاز ایدر،
کور زمزمائی چشمہلرک ایلر ابتہال.

بلور یاناکلرندہ آقان صاف شلالہلر،
غفران یولندہ کوکلرہ برنغمہ ملال.

کل دیکلہ کائناتکی ہر آقشام اوستی سن،
ای رب ذوالجلال عوالم، بویوک الہ؛
دویمایمیسک اربککہ بردن قیوب آسن
فریاد پرتضرعی، ای خالق فلاح.

سنسک بوخستہ عالمہ بر ملجأ امید!
محراب رجحتکده نیاز ایلینلرہ
دوک کوثر شرابی، آغلانمہ نا امید.
ویرشاہبال حشمکی، چیقسین اوکوکلرہ؛

دینک لوای حشمی، کولسون او آشنا،
اونسز جہان حسن ومعابد یتیم اولور؛
چیقسین سہالرکده او، یوکسک دیارینہ؛
چیقسین، یتہ، دکلی بو ماتم، بویوک غفور؟

احمد نجم الدین